

1968-04-22

FAKTA

Dokumenttype:
Udklip

Sprog:
Dansk

Omtalte personer:
Birgit Bastian
Bodil Christensen
Henning Christiansen
Jørgen Hviid-Jensen
Mauricio Kagel
Peter Ernst Lassen
György Ligeti
Hans-Jørgen Nielsen
Poul Nielsen
Claus Nørby
Karlheinz Stockhausen
Mogens Winkel Holm

Arkivplacering:
HC arkiv Møn/HC opus 37

DOKUMENTINDHOLD

Anmeldelse af HCs "Dejligt vejr i dag, n'est-ce pas, Ibsen?" og Mogens Winkel Holms "Sonate for fire operasangere". Poul Nielsen, Berlingske Tidende.

TRANSSKRIFTION

Ritus og voldtægt

To danske operaer i DUTs regi

SÅ nåede den da endelig til København, DUTs operaturné - efter at der i mere end en måned er gået frasagn om den fra de mange forestillinger land og rige rundt, med en enkelt afstikker til en af Nordens andre metropoler: Stockholm, hvor forestillingen blev modtaget med entusiasme af et lille, men udsøgt publikum for to søndage siden.

To yngre komponister har her vovet sig i kast med den dubiøse genre opera. Dubiøs har den i al fald været hos efterkrigsavantgarden, fordi vel få genrer er så belastede af tradition som netop musikteatret. På hvilken baggrund der nærmest kan være noget pudseløjerligt ved den i det sidste par år opblussende opera-interesse blandt yngre komponister.

Det har ved Gud heller ikke meget med opera at gøre, det de laver. De har også selv travlt med at forsikre, at det skam ikke er operaer i vanlig forstand. Endnu husker man Per Nørgårds betegnelse for sin "Labyrint": den var et operatorium, en mellemting mellem opera og oratorium.

Lignende har Henning Christiansen i Dansk Musiktidsskrift anført om sin og Hans-Jørgen Niensens "Dejligt vejr i dag, n'est-ce pas, Ibsen?" - kun for et par linier længere ned i sin selvforklaring at anføre, at hans værk er en "filosofisk-musikalsk ritus". Om man så bliver klogere af det, selv efter at have set værket, er en anden sag.

Men ritual-præg var der over sagen ved opførelsen i Palæet fredag aften. Fire mennesker på scene-gulvet: sopran, alt, tenor og bas udklædt i henholdsvis romantisk flagrende gevandt, sygepleje-elev-uniform, cricket-dragt og kedeldragt. Scene-gulvet - placeret nede midt i publikum - er en række cirkler, og det er såmænd, foruden nogle enkelte løse scenerekvisitter, den hele dekoration, udformet af iscenesætteren Bjørn Nørgård. disse fire agerende moverer sig rundt på scenen. En kende indifferent er deres ageren. Der fornemmes ingen kommunikation mellem disse personer: de foretager forskellige gruppeopstillinger, hvorunder de fremsynger forskellige ensembler, eller de foretager tilsyneladende uafhængige, planløse handlinger. Ingen dialektik, intet modspil udfoldes, kort sagt: intet drama, ingen opera oprulles. Der berettes heller ingen historie, som vanligt i et episk oratorium. Men der er et samlet plansystem i deres aktioner: et rent formelt system. Hele værket er nemlig musikalsk, tekstligt og scenisk ordnet i symmetrisk storform. Med et koralagtigt ensemble som akse i midten af værket korresponderer første halvforløb præcist med sidste halvforløb i bagvendt orden. Princippet kendes i

farcemæssig udformning fra Hindemiths lille 20'er-enakter "Hin und zurück". Hos Henning Christiansen og Hans-Jørgen Nielsen er sagen bare alvor.

DEN alvor nemlig, som kan lægges i en følsom, moderne poets kringlen omkring tomheden: Hans-Jørgen Niensens tekst handler om en kvinde (eller alle kvinder, som anført i selvforklaringen): "Hendes smalle hænder, hendes blå øjne, hendes mørke hår, hendes store bryster, hendes forelskelse i Ibsen". Men det er i grunden ikke sagen, denne verdsligt korporlige kærligheds-poesi, sagen er snarere: "Alt bevæger sig, alt kan begynde hvor som helst, alt kan begynde når som helst ... fra dag til dag, fra årstid til årstid ... alt bevæger sig uden forskel i cirkler, alt bevæger sig". Alt er gjort før, alt er sagt før, vores bevidsthed om dette er ensbetydende med en kolossal defloration, som tillader os en ganske kold, overlagt iscenesættelse af vore handlinger, vi kan gøre ritual eller spil af vore handlinger. Eller hvis man er kunstner, kan man gøre som Henning Christiansen: sætte det op for vore øjne som et aktionsskema, sømmet fast med de mest håndfaste musikalske konstruktionsprincipper: og så håbe på, at poesien alligevel pibler frem mellem konstruktionens skeletstrukturer. Poesien: det vil sige oplevelses-friskheden, det vil sige fornemmelsen af, at alt bevæger sig alligevel ikke i lukkede kredse - for: "alt bevæger sig".

Hermed er i øvrigt samtidig foretaget den måske rimeligste genremæssige klassificering af Christiansens stykke: det er ikke opera, ikke oratorium, ikke drama, ikke epos, nej - det er et digt, potenseret ud, sat i musik og scene. En manifestation af en tilstand, bredt ud i tid og rum. Men hermed er ikke sagt, om projektet så lykkedes. Der er vist ikke megen grund til at betvivle, at værket fik al mulig støtte gennem kompetent fremførelse. Peter Ernst Lassen stod i spidsen for det musikalske, et instrumental-ensemble, der henter sine rekvisitter fra beatmusikken: elektrisk guitar, slagtøj, akkordeon, foruden de på scenen agerende: Bodil Christensen, Birgit Bastiansen, Jørgen Hviid og Claus Nørby. De sang de ustyrligt akavet formede vokalpartier, så man næsten fik fornemmelser i retning af det heroiske. Men trods dette: begge de gange, jeg har set stykket, førtes man kun ganske få øjeblikke ud i denne næsten ubeskrivelige, uvirkelige meta-stemning, denne fornemmelse af helt ukendt sensibilitet, som visse af Henning Christiansens tidligere frembringelser kunne medføre, netop i kraft af stivheden, monotonien, stumheden i musikken. Lange stræk af værket følte som en uhyre fremmed, ofte uvedkommende foreteelse, som man ikke rigtigt vidste, hvad man skulle stille op med. Var værket alligevel for langt? Er den stil, som i dansk musik nu simpelt hen hedder "Henning Christiansen", alligevel drevet for langt ud? Værket efterlader mange tanker, men også mange tvivl.

LANGT mere end aftenens andet stykke gjorde det: Mogens Winkel

Holms "Sonate for fire operasangere". Efter titlen at dømme også en gang formalistisk leg med operaens rekvisitter, sangere og musik. Men på scenen, i Lizzie Rodes regie, noget helt andet; nok er der ingen tekst i vanlig forstand, og nok er stykket komponeret i klassisk sonateform, et stift skelet. Men sagen er helt klar og håndgribelig: et anskueligt, dramatisk forløb. Så anskueligt, at det ved andet gennemsyn næsten virker for gennemsigtigt, for éntydigt - uden at slagkraften i det dramatiske på den anden side mister i intensitet.

Ingen tekst? Jamen hvad synger sangerne så? Fonetiske lyde, vokale gestus, tilpasset de forskellige stemmers typiske manerer: tenor-falbelader, sopran-koketterier, og så videre. Metoden kendes fra Ligeti, Kagel, Stockhausen, men Winkel Holms værk er meget selvstændigt, på en udefinerlig måde meget dansk. Dets forløb er at ligne ved mangel Rifbjerg-novelle: vi begynder et eller andet sted. Situationer, dialog og modstillinger er rigelig blandet op med komik og uimodståelig humor. Sikkert, men langsomt, drejes der imidlertid over i grumheden. Det komiske bliver grotesk, det groteske bliver farligt, det ender i grusomhed. Eller på godt dansk: fuldbyrdet voldtægt og mord på sopranen. Hvorefter alt, tenor og bas kan forlade scenen, som var intet sket. Livet kan fortsætte, facaden opretholdes. Hænderne vaskes, man tager overtøjet på igen, ingen kan se på mig, hvad jeg har bedrevet.

Dette værk er klart mindre fordringsfuldt over for tilskueren: den går lige ind, denne opera, effektivt støttet af den musikalske ramme, der er noget af det bedst komponerede, Winkel Holm har lavet, med bl.a. helt organisk brug af popmusik-elementer. Men værket er næppe mindre fordringsfuldt over for de udøvende, der i forhold til Christiansen-værket her blev stillet over for tilspidsede, konventionelt artistiske krav, hvis indfrielse lykkedes meget overbevisende, sikkert ikke mindst i kraft af Peter Ernst Lassens koncise ledelse af foretagendet. At unge udøvende arbejder så loyalt og engageret med unge komponisters mere eller mindre besynderlige produkter er ikke det mindst opløftende ved dette DUT-foretagende. At der gennem så ansvarsbevidste udøvende kunstnere ydes komponisterne tumleplads for hæmningsløs eksperimenteren med operaens udfordring er løfterigt. Måske er opera-situationen slet ikke så nedslående, som Boulez vil vide. Situationen kræver blot mod til at sætte hele begrebet opera på nye nævnere, fra grunden. At praktisere dette mod er, hvad DUT med denne forestilling har gjort. Det opfordrer til gentagelse.

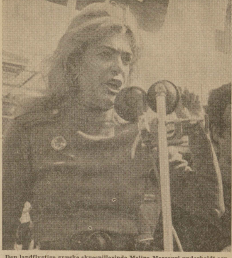
POUL NIELSEN

Foragten for junteaen breder sig

Det græske regime har i sit fjerde år haft meget — men gjort lidt

af C. L. Salsbery

PARIS, SØNDAG AFTEN. Grækerne har altid været borte fra politisk liv, og det er nu, som de har begyndt at tage sig af deres egen politik. De har nu en regering, der er blevet valgt af det græske folk, og den har allerede vist sig at være en regering, der har vilje til at gøre noget for sit land. Den har allerede vist sig at være en regering, der har vilje til at gøre noget for sit land. Den har allerede vist sig at være en regering, der har vilje til at gøre noget for sit land.

Enok Powell, leder af Tory-partiet i England, har været i London i forbindelse med sit besøg i Danmark. Han er her sammen med sin hustru og søn.

Race-tale ryster England

Tory-lederen Edward Heath har fyret Enoch Powell efter dennes brandtale om de færdige immigranter

Pro korrespondent

LONDON, SØNDAG AFTEN. Den konservative oppositionsleder Edward Heath fyrede i aftes sit første offentlige angreb på den af den tidligere udenrigsminister Enoch Powell, som i sin berømtede tale om de færdige immigranter i London.

Pro korrespondent

LONDON, SØNDAG AFTEN. Den konservative oppositionsleder Edward Heath fyrede i aftes sit første offentlige angreb på den af den tidligere udenrigsminister Enoch Powell, som i sin berømtede tale om de færdige immigranter i London.

Pro korrespondent

LONDON, SØNDAG AFTEN. Den konservative oppositionsleder Edward Heath fyrede i aftes sit første offentlige angreb på den af den tidligere udenrigsminister Enoch Powell, som i sin berømtede tale om de færdige immigranter i London.

Pro korrespondent

LONDON, SØNDAG AFTEN. Den konservative oppositionsleder Edward Heath fyrede i aftes sit første offentlige angreb på den af den tidligere udenrigsminister Enoch Powell, som i sin berømtede tale om de færdige immigranter i London.

Sovjet udfordrer USA

Udvider drastisk bygningen af atomdrevne undervandsbåde

Pro korrespondent

WASHINGTON, SØNDAG AFTEN. Sovjetunionen har i dag offentliggjort sine planer for at udvide og forbedre sine atomdrevne undervandsbåde. Dette er et klart tegn på, at Sovjetunionen er i stand til at konkurrere med USA på dette område.

Pro korrespondent

WASHINGTON, SØNDAG AFTEN. Sovjetunionen har i dag offentliggjort sine planer for at udvide og forbedre sine atomdrevne undervandsbåde. Dette er et klart tegn på, at Sovjetunionen er i stand til at konkurrere med USA på dette område.

1000 lejnlæs efter storbrand

Pro korrespondent

1000 lejnlæs efter storbrand. En stor brand i en fabriksbygning har resulteret i, at omkring 1000 lejnlæs er blevet ødelagt. Dette er et stort tab for den pågældende virksomhed.

Splittelse i Prag

Aben styrkeprøve i det kommunistiske parti

Pro korrespondent

PRAG, SØNDAG AFTEN. Den kommunistiske regering i Prag har i dag offentliggjort sine planer for at gennemføre en styrkeprøve i det kommunistiske parti. Dette er et tegn på, at der er splittelse i partiet.

Pro korrespondent

PRAG, SØNDAG AFTEN. Den kommunistiske regering i Prag har i dag offentliggjort sine planer for at gennemføre en styrkeprøve i det kommunistiske parti. Dette er et tegn på, at der er splittelse i partiet.

USA forelsingstret

Pro korrespondent

USA forelsingstret. Den amerikanske regering har i dag offentliggjort sine planer for at forelsingstret. Dette er et tegn på, at USA er i stand til at konkurrere med Sovjetunionen på dette område.

Kun én mand undslap

Amerikansk konvoj faldt i baghold ved Khe Sanh-basen

Pro korrespondent

AMERIKANSK KONVOJ FALDT I BAGHOLD VED KHE SANH-BASEN. En amerikansk konvoj er blevet angrebet af nordvietnamesiske soldater, og kun én mand er undslappet.

Pro korrespondent

AMERIKANSK KONVOJ FALDT I BAGHOLD VED KHE SANH-BASEN. En amerikansk konvoj er blevet angrebet af nordvietnamesiske soldater, og kun én mand er undslappet.

Afrika må vente

Frankrigs veto sinker ny aftale med De Seka

Pro korrespondent

AFRIKA MÅ VENTE. Frankrigs veto har sinket en ny aftale mellem Frankrig og De Seka. Dette er et tegn på, at Frankrig er i stand til at konkurrere med USA på dette område.

Pro korrespondent

AFRIKA MÅ VENTE. Frankrigs veto har sinket en ny aftale mellem Frankrig og De Seka. Dette er et tegn på, at Frankrig er i stand til at konkurrere med USA på dette område.

Skulderklap til Gomulka fra Moskva

Udenrigsminister i Polen får Sovjets blå stempe

WARSAWA, SØNDAG AP. Den polske udenrigsminister Józef Cyrankiewicz har i dag modtaget et skulderklap fra Moskva. Dette er et tegn på, at Sovjetunionen er i stand til at konkurrere med USA på dette område.

Pro korrespondent

WARSAWA, SØNDAG AP. Den polske udenrigsminister Józef Cyrankiewicz har i dag modtaget et skulderklap fra Moskva. Dette er et tegn på, at Sovjetunionen er i stand til at konkurrere med USA på dette område.

Ny offensiv i maj eller juni

Vietnam-krigen i et dødvands, mens kommunisterne forbereder næste storangreb

Pro korrespondent

VIETNAM-KRIGEN I ET DØVANDS. Den amerikanske regering har i dag offentliggjort sine planer for en ny offensiv i maj eller juni. Dette er et tegn på, at USA er i stand til at konkurrere med Sovjetunionen på dette område.

Pro korrespondent

VIETNAM-KRIGEN I ET DØVANDS. Den amerikanske regering har i dag offentliggjort sine planer for en ny offensiv i maj eller juni. Dette er et tegn på, at USA er i stand til at konkurrere med Sovjetunionen på dette område.

Guerrilla-kampe i Cambodja

Pro korrespondent

GUERRILLA-KAMPE I CAMBODJA. Der er blevet rapporteret om guerrilla-kampe i Cambodja. Dette er et tegn på, at der er uro i regionen.

Pro korrespondent

GUERRILLA-KAMPE I CAMBODJA. Der er blevet rapporteret om guerrilla-kampe i Cambodja. Dette er et tegn på, at der er uro i regionen.

Afrika må vente

Frankrigs veto sinker ny aftale med De Seka

Pro korrespondent

AFRIKA MÅ VENTE. Frankrigs veto har sinket en ny aftale mellem Frankrig og De Seka. Dette er et tegn på, at Frankrig er i stand til at konkurrere med USA på dette område.

Pro korrespondent

AFRIKA MÅ VENTE. Frankrigs veto har sinket en ny aftale mellem Frankrig og De Seka. Dette er et tegn på, at Frankrig er i stand til at konkurrere med USA på dette område.

Khe Sanh holdes

Pro korrespondent

KHE SANH HOLDES. Den amerikanske regering har i dag offentliggjort sine planer for at holde Khe Sanh-basen. Dette er et tegn på, at USA er i stand til at konkurrere med Sovjetunionen på dette område.

Ny offensiv i maj eller juni

Vietnam-krigen i et dødvands, mens kommunisterne forbereder næste storangreb

Pro korrespondent

VIETNAM-KRIGEN I ET DØVANDS. Den amerikanske regering har i dag offentliggjort sine planer for en ny offensiv i maj eller juni. Dette er et tegn på, at USA er i stand til at konkurrere med Sovjetunionen på dette område.

Pro korrespondent

VIETNAM-KRIGEN I ET DØVANDS. Den amerikanske regering har i dag offentliggjort sine planer for en ny offensiv i maj eller juni. Dette er et tegn på, at USA er i stand til at konkurrere med Sovjetunionen på dette område.

NY CARLSBERGFONDET

Dejlingske Tidende

TEATER FILM TRIBUNE RADIO TV

MANDAG 22. APRIL 1968 7

Ritus og voldtægt

To danske operer i DUTs regi

Jørgen Hild som venter i køkkenet.

SA liden den de udsig til Keiserens DUTs opførelse efter at det mere end en måned er gået uden at der er kommet noget nyt ud af den. Det er dog ikke en fejl, men en konsekvens af den økonomiske situation i DUTs. Men det er ikke desto mindre et tegn på, at der er liv i den danske operaverden.

Jørgen Hild som venter i køkkenet. Det er en scene fra den danske opera "Hans Braxatorius" af Knud Rasmussen, som DUTs opfører i samarbejde med Det Kongelige Teater. Hild spiller rollen som den gamle tjener, der venter på sin herre i køkkenet. Scenen er et eksempel på den høje kvalitet og kunstneriske værdi, som DUTs operaverden har opnået.

TV-Teatret

ansat af Jørgen Kjaer

Vittig czekosllovakisk komedie

Miroslav Grosswald og Lena Timoshin som tværnerne i filmserien Karl Sagger.

Den er noget meget interessant ved den czekosllovakiske filmserie "Karl Sagger". Den er nemlig den eneste serie af tværnerne, som er blevet vist på dansk tv. Den er en vittig og sjov komedie, som er produceret af den czekosllovakiske tv-industri. Den er en god eksempel på den høje kvalitet og kunstneriske værdi, som den czekosllovakiske tv-industri har opnået.

Den er nemlig den eneste serie af tværnerne, som er blevet vist på dansk tv. Den er en vittig og sjov komedie, som er produceret af den czekosllovakiske tv-industri. Den er en god eksempel på den høje kvalitet og kunstneriske værdi, som den czekosllovakiske tv-industri har opnået.

De danske operer i DUTs regi

Den danske operaverden har opnået en høj kvalitet og kunstnerisk værdi. Dette er et resultat af den økonomiske situation i DUTs, som har gjort det muligt for dem at opføre nogle af de bedste danske operer nogensinde. Dette er et tegn på, at der er liv i den danske operaverden.

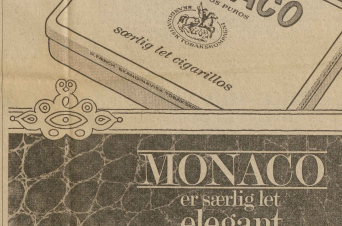
Hans Hild som venter i køkkenet i filmserien Karl Sagger.

Den danske operaverden har opnået en høj kvalitet og kunstnerisk værdi. Dette er et resultat af den økonomiske situation i DUTs, som har gjort det muligt for dem at opføre nogle af de bedste danske operer nogensinde.

Er De en hund efter at spare?

Er De en hund efter at spare? Dette er et spørgsmål, som mange mennesker stiller sig selv. Det er et spørgsmål om, om man har råd til at spare, og om man har råd til at bruge pengene på andre måder. Det er et spørgsmål, som man bør overveje nøje.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MANDAG 22. APRIL 1968 7

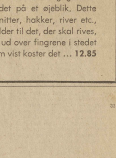
Hans Hild som venter i køkkenet i filmserien Karl Sagger.

Den danske operaverden har opnået en høj kvalitet og kunstnerisk værdi. Dette er et resultat af den økonomiske situation i DUTs, som har gjort det muligt for dem at opføre nogle af de bedste danske operer nogensinde.

Er De en hund efter at spare?

Er De en hund efter at spare? Dette er et spørgsmål, som mange mennesker stiller sig selv. Det er et spørgsmål om, om man har råd til at spare, og om man har råd til at bruge pengene på andre måder. Det er et spørgsmål, som man bør overveje nøje.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.

MONACO er særligt let, elegant og praktisk i taske og lomme. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske. Det er en god mulighed for dem, der vil nyde en god røgelse uden at bære en tung taske.